

РЕЦЕНЗІЯ

**РЕЦЕНЗІЯ
НА КОЛЕКТИВНУ МОНОГРАФІЮ «ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ:
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА, КРИМІНАЛІСТИЧНА
ТА КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА»**

Полторак С.Т., міністр оборони України,
генерал-полковник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України

Колективом авторів підготовлено й видано монографію за редакцією відомих вітчизняних науковців В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова «Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика»¹. Колективна монографія містить низку наукових публікацій найактуальнішого для сучасності спрямування, у яких розкриваються важливі питання кримінально-правової, криміналістичної, кримінологічної характеристики військових злочинів.

Плідним є продемонстрований колективом авторів підхід до розкриття питань військово-кримінального напряму юриспруденції. Такий комплексний підхід варто визнати найбільш вдалим та ефективним із позиції його практичного засвоєння, а практичне значення монографії в умовах проведення на Сході України антитерористичної операції виходить на перше місце. Водночас колективна монографія має відчутний науковий потенціал, реалізація якого є значним кроком у розвитку військово-кримінальної доктрини, і на цьому необхідно акцентувати особливу увагу.

Починає монографію розділ, присвячений важливій нині темі сучасної військової політики України в контексті її військово-кримінального вираження, забезпечення військової безпеки військово-кримінальними засобами. Наповненням новим смислом виявилось прочитання професором Є.Л. Стрельцовим військової складової в системі національної безпеки нашої держави. Нам відомо, на якому високому науковому рівні створено праці Є.Л. Стрельцова з кримінального права. Віднедавна цей знаний учений приділяє увагу теологічним дослідженням, а цього разу назагал чи не вперше запропоновано його власне аргументоване бачення військової стратегії в системі національної безпеки. Варто погодитися з думкою Є.Л. Стрельцова щодо того, що проблема протидії злочинності в Збройних Силах України та інших військових формуваннях є проблемою забезпечення національної безпеки, оскільки «чим вищий рівень злочинності в армії, тим менше можливостей використання армії як ефективно-

го інструменту вирішення зовнішньополітичних і внутрішніх проблем». Професор Є.Л. Стрельцов справедливо акцентує увагу на комплексному вирішенні проблем протидії злочинності у війсьній сфері, коли важливим виявляється об'єднання зусиль військових формувань та правоохоронних органів відповідно до їхньої компетенції.

Логічним продовженням і розвитком висловлених попереднім автором концептуальних ідей є підготовлений доцентом П.П. Богуцьким підрозділ, у якому розкриваються міждисциплінарні характеристики правового режиму військової безпеки суспільства. Парадигма військової безпеки містить ознаки міждисциплінарного інституту в системі права та безумовно має вихід на вирішення питань військового правопорядку, коли протидія військовим злочинам набуває актуальності. Достатньо аргументована наукова позиція щодо військової безпеки як міждисциплінарного інституту в системі національної безпеки та системі права заслуговує на підтримку.

Автори монографії не оминули увагою проблеми реформування військової правоохоронної системи. Цій актуальній тематиці присвячено публікації доцентів М.І. Карпенка та Є.І. Григоренка, а також інших науковців у другому розділі видання.

У третьому розділі монографії, у якому розкриваються загальні й окремі проблеми кримінального процесуального та криміналістичного спрямування щодо протидії військовим злочинам, особливу увагу привертає підрозділ, написаний професором В.М. Стратоновим і присвячений складній кримінально-процесуальній діяльності як окремому виду пізнання в процесі розслідування військових злочинів.

Не може залишитися непоміченим прагнення авторів наповнити проблематику протидії військовим злочинам міжнародно-правовою тематикою, що спостерігається в третьому розділі видання.

Монографія справедливо вирізняється серед інших подібних наукових праць завдяки розкриттю окремих питань військово-правового спрямування. У четвертому розділі видання містяться плідні та цікаві в науковому аспекті публікації П.В. Макушева, Г.О. Блінової, Б.В. Бабіна, М.С. Туркота, А.С. Овчаренка, Т.В. Жалій та інших учених.

¹ Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика : [колект. монографія] / за заг. ред. В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова. – Херсон : ВД «Гельветика», 2015. – 340 с.

Незважаючи на загальну схвальність, колективна монографія має окремі недоліки, що цілком зрозуміло, оскільки, по-перше, комплексне дослідження протидії військовим злочинам із застосуванням загальнотеоретичних, галузевих і прикладних доробок здійснено вперше; по-друге, автори мали відверте бажання вийти за межі традиційного подання матеріалів, що стосуються протидії військовим злочинам.

Можна висловити певні зауваження щодо подання матеріалів авторами окремих публікацій.

Однак необхідно підтримати учених, які взяли участь у підготовці монографії, та подякувати їм за новаторську й кропітку працю, що знайде належну оцінку серед науковців і юристів-практиків, які працюють над вирішенням проблеми протидії злочинності у воєнній сфері.